

Visie op Openheid en Transparantie

DENK JIJ MEE?

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Ministerie van Financiën,
basis voor de koers van
de nieuwe visie

**Bouwstenen voor
de visie openheid
en transparantie**

Feedback?

Laat je opmerkingen/
ideeën/suggesties achter
op dit platform of mail
een collega!

🕒 **Reacties tot 30 juli**

VISIE OPENHEID EN TRANSPARANTIE

BOUWSTENEN

Dit document beschrijft de vijf bouwstenen die de basis vormen voor de nieuwe visie van het ministerie van Financiën op openheid en transparantie. De bouwstenen zijn opgehaald in dialoogsessies met externe stakeholders en in interne sessies, en geven richting aan de koers die Financiën de komende periode wil inzetten. Bij elke bouwsteen is één strategische keuze geformuleerd: de richting waarvoor we kiezen op het moment dat er, zoals ook in de gesprekken naar voren kwam, verschillende wegen mogelijk zijn.

Transparantie als identiteit

Openheid en Transparantie is niet enkel een wettelijke plicht, maar een fundamenteel aspect van ambtelijk vakmanschap en wordt gedragen vanuit eigenaarschap, integriteit en verbinding met de samenleving.

Transparantie hoort bij ons werk als ambtenaar van Financiën, niet als iets dat ernaast staat. Het is onderdeel van het dagelijks handelen en maakt deel uit van de cultuur van de organisatie. Leiderschap en eigenaarschap zijn hierin essentieel: niet één afdeling of functionaris is verantwoordelijk voor openheid, maar iedereen. Transparantie is daarbij ook een democratische noodzaak: het maakt controle op ons handelen mogelijk en geeft burgers een gelijke toegang tot informatie. Het gaat dus verder dan het naleven van wetgeving: het draait om het serieus nemen van burgers en hun informatiebehoefte, en om steeds opnieuw vanuit hun perspectief te redeneren.

Openheid zit in ons werk, niet ernaast

Transparantie is zichtbaar in het dagelijkse handelen en is voor iedere medewerker een vanzelfsprekend onderdeel van het werk.

Openbaarmaking zit verweven in alles wat we doen. In de praktijk is (pro)actief de basis. Niet als extra stap aan het einde, maar als vast onderdeel van hoe we beleid maken, besluiten nemen en communiceren. De informatie die we openbaar maken is goed vindbaar en voorzien van context en toelichting. Dat is de standaard en iedereen neemt hierin verantwoordelijkheid. Leidinggevendenden zorgen voor de tijd en ruimte om dit als onderdeel van het ambtelijk vakmanschap te kunnen waarmaken, zoals ook verankerd in de ambtseed. Er is ruimte om te innoveren, van fouten te leren en spanningen tussen belangen open te bespreken, in plaats van ze te vermijden.

De samenleving aan het woord

Transparantie betekent een eenvoudige en betekenisvolle toegang van burgers tot relevante, begrijpelijke overheidsinformatie.

We verplaatsen onze focus naar dialoog, context en uitleg. We handelen vanuit de behoefte van de samenleving: ons uitgangspunt is wat burgers nodig hebben. We investeren in het ophalen van de informatiebehoefte. Op basis daarvan maken we overheidsinformatie betekenisvol openbaar. Daarbij maken we complexe onderwerpen begrijpelijk en toegankelijk openbaar. Omdat informatiebehoefte veranderen, organiseren we open feedback op ons informatieaanbod en blijven we ons daarop aanpassen.

Technologie als motor

Vertrouwen op efficiënte, toegankelijke en veilige systemen en processen vormen vertrekpunt van transparante informatievoorziening.

We kiezen bewust voor innovatieve technologie (bijvoorbeeld AI) als uitgangspunt voor hoe we ons werk inrichten. We durven te experimenteren en geven ruimte aan vernieuwing. Met slimme technologie verbeteren we onze interne systemen en processen, ondersteunen we het Woo-proces en maken we het voor medewerkers makkelijker om op een efficiënte manier invulling te geven aan openbaarmaking. Zo verlagen we de uitvoeringslast, ontlasten we medewerkers en stellen we hen in staat de samenleving sneller en beter te informeren. Efficiëntie en veiligheid blijven daarbij randvoorwaarden maar zijn geen rem op vernieuwing.

Eerlijk over de grenzen van openheid

Een veilige en vrije werkcultuur is geen vanzelfsprekendheid, maar iets wat we actief bewaken.

In de praktijk brengt openbaarmaking uitdagingen en dilemma's met zich mee. Deze zitten bijvoorbeeld op geopolitieke spanningen, beschermen van medewerkers en uitvoerbaarheid. We schrikken er niet voor terug om feedback te geven, waar nodig ook op het wetgevend kader. Zorgvuldige omgang met informatie is namelijk urgenter dan ooit. Als Financiën leggen we objectieve en juridische overwegingen die daarbij komen kijken helder uit, intern en extern. Dat vraagt leiderschap in het bespreekbaar maken van dilemma's. Die afwegingen maken we zichtbaar en we bieden waar mogelijk maatwerk op basis van wederzijds vertrouwen.

VISIE OPENHEID EN TRANSPARANTIE BOUWSTENEN

Transparantie als identiteit

Strategische keuze: we sturen primair op het perspectief van de samenleving, maar durven ook keuzes te maken ter bescherming van de interne discussies en individuele medewerker wanneer de situatie daarom vraagt.

Openheid zit in ons werk, niet ernaast

Strategische keuze: (pro)actieve openbaarmaking is onlosmakelijk verbonden met hoe we beleid maken, besluiten nemen en communiceren. Leidinggevenden en medewerkers worden hierop beoordeeld.

De samenleving aan het woord

Strategische keuze: we maken publieksgericht werken een vast onderdeel van hoe we openbaar maken: door actief het gesprek aan te gaan met burgers en stakeholders begrijpen we nog beter wat er speelt in de samenleving en kunnen we daar gericht op inspelen.

Technologie als motor

Strategische keuze: we investeren in innovaties die het voor de beleidsmedewerker makkelijker maken om in de actualiteit te werken: slimme tools die informatiehuishouding en openbaarmaking dichterbij het dagelijkse werk brengen, zodat informatie niet achteraf op orde wordt gebracht maar al bij de bron vindbaar, begrijpelijk en deelbaar is.

Eerlijk over de grenzen van openheid

Strategische keuze: we leggen als Financien de objectieve en juridische afwegingen tussen openheid, en bijvoorbeeld de bescherming van medewerkers en nationale veiligheid actief uit, intern en extern. Ook schrikken we er niet voor terug om feedback te geven, waar nodig ook op het wetgevend kader.

